

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

"Təsdiq edirəm"
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
_____ dos. Zaur Məmmədov
" _____ " _____ 2026-cı il

Fənn sillabusu

İxtisasın şifri və adı: 6001022-Təsviri incəsənət müəllimliyi

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Pedaqogika, psixologiya və incəsənət

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Dekorativ tətbiqi sənət

Fənn proqramı: "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət" kafedrasının 14 fevral 2024-cü il tarixli iclasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (Protokol N07)

Kodu: İPF-B08

Tədris ili: III (2025-2026) Semestr: VI

Tədris yükü: Cəmi: 150 saat ,Auditoriya saati-45 (30 saat mühazirə, 15 saat seminar).

Təhsil forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Soyadı, adı, ata adı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Müəllim Əlizadə Fatimə Azər qızı

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Ə.Məmmədov, 19 LDU-nun 2 saylı tədris binası

Məsləhət günləri və saati: 3 cü gün saat 13.00-14.00

E-mail ünvanı: fatializn@gmail.com

III. Tövsiyə olunan dərsliklər, dərs vəsaitləri və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

1. Aida İsmayılova. Şirli qablar üzərində Azərbaycan tarixi. Sənət az. dergisi – 06.04.2015
2. Rasim Əfəndi. Azərbaycan incəsənəti. Bakı, "Şərq – Qərb", 2007
3. Esmira Ağasıyeva. Azərbaycan bədii tikmə sənəti. Azərbaycan Mədəniyyət nəşri- 10.01.2018
4. Rəsulova Gülsənəm Rəsul qızı. "Dekorativ - tətbiqi incəsənət sahələrində tətbiq olunan ornamentlərin analizi" mövzusunda agistr Disertasiyası.
5. . Ə. Kərimova Dekorativ tətbiqi sənətin müasir inkişaf istiqamətləri 2019
6. Təsviri və dekorativ-tətbiqi sənət məsələləri – 2018 (I Beynəlxalq simpozium materialları)
7. Куракина Ирина Игоревна – Декоративно-прикладное искусство и народные промыслы.2024
8. Декоративно-прикладное искусство. Понятия. Этапы развития — 2017
9. Живопись и декоративно-прикладное искусство от Средневековья до барокко — 2021 (Светлана Затюпа / Moskva).

IV. Prerekvizit fənlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

V. Korekvizit fənlər : Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

Azərbaycan xalqının çoxəsrlik tarixə malik mədəni irsi vardır. Onları qorumaq, mənimsəmək, təbliğinə və təşviqinə çalışmaq hər bir vətəndaşın borcudur. Bu fənn çərçivəsində tələbələr müxtəlif naxışları təsvir etməyi və əşyaların üzərinə tətbiq edərək onları bəzəməyi bacarırlar. Dekorativ kompozisiyalar üçün eskizlər hazırlayıv və funksional nümunələrini yaratmağı bacarırlar. Təsviri incəsənət fənninin dekorativ-tətbiqi sənət məşğələsinin tədrisi üçün əsas biliklər əldə edirlər.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər:

Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə:

Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Yəni tələbələrin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;

- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;

- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladıqı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladıqı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahana qədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması:Tələbə Universitetin daxili intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcək.

X.Təqvim-mövzu planı: 45 saat (30 saat mühazirə, 15 saat praktik məşğələ)

№	Tədris olunan mövzuların məzmunu	Müh	Tarix
1	Mövzu № 1: Dekorativ tətbiqi sənətin öyrənilməsi tarixi. Plan: 1. Qədim Azərbaycan el sənəti sahələrinin dekorativ tətbiqi sənətin tərkib hissəsi kimi meydana gəlməsi. 2. Orta əsrlərdə Azərbaycanda dekorativ-tətbiqi sənətin inkişafı. Mənbə [4,5,7]	2	

2	<p>Mövzu № 2 : Dekorativ tətbiqi sənət növlərinin təsnifatı və kompozisiya xüsusiyyətləri.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Azərbaycanda dekorativ tətbiqi sənət sahələrinin müasir vəziyyətinin analizi. 2. Dekorativ-tətbiqi sənət növlərinin kompozisiya xüsusiyyətləri <p>Mənbə [3,4,7]</p>	2	
3	<p>Mövzu №3 : Bədii keramika.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Keramika nümunələrinin tarixinin müəyyən edilməsi. 2. Azərbaycan keramika məmulatları haqqında ümumi məlumat. 3. Dulusçuluqda istifadə olunan materiallar. <p>Mənbə [4,8,9]</p>	2	
4	<p>Mövzu № 4: Bədii şüşə sənəti. Vitraj.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bədii şüşə sahəsində yeni istiqamətlər. 2. Müasir dövrdə vitrajın tətbiqi. 3. Vitrajın qısa tarixi. <p>Mənbə [1,5,6]</p>	2	
5	<p>Mövzu № 5 : Bədii metal sənəti.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bədii metal məmulatlarının tarixinin müəyyənləşdirilməsi. 2. Bədii metalın emal üsulları. 3. Azərbaycanda metal işləmə sənəti. <p>Mənbə [2,6,8]</p>	2	
6	<p>Mövzu № 6: Zərgərlik sənəti.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Azərbaycanda zərgərlik sənəti. 2. Zərgərliyin emal üsulları. 3. Zərgərlik nümunələrinin tərtibatında yeni istiqamətlər. <p>Mənbə [3,5,8,]</p>	2	
7	<p>Mövzu № 7: Ağacoyma sənətinin bədii işlənməsi.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. DTS-də ağacoyma texnikası 2. Ağacoyma sənətinin memarlıqda istifadəsi 3. Materialın bədii işlənməsi. 4. Ağacoymada “şəbəkə” üsullu. <p>Mənbə [3,5,9]</p>	2	
8	<p>Mövzu № 8: Misgərlik sənəti.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Azərbaycanda misgərlik sənətinin inkişaf tarixi. 2. Ustaların misdən hazırlanmış əsərləri. 3. Lahıç misgərliyi. <p>Mənbə [1,5,6]</p>	2	
9	<p>Mövzu №9: Azərbaycanda daşıqlama sənətinin tarixi və texnikası.</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Azərbaycanda daşıqlama sənətinin tarixi və texnikası. 2. Oyma və cızma texnikasının xüsusiyyətləri. 	2	

	3. Mozaika texnikası. Mənbə [1,3,6]		
10	Mövzu №10: Azərbaycan xalçaçılıq sənətinin bədii xüsusiyyətləri və Lətif Kərimovun rolu. Plan: 1. Xalçaçılıq sənətinin inkişaf tarixi. 2. Xalçaçılıq məktəblərinin fərdi xüsusiyyətləri. 3. Azərbaycan xalça sənətinin elm sahəsi kimi öyrənilməsində Lətif Kərimovun rolu. Mənbə [3,4,7]	2	
11	Mövzu № 11: Qobelen sənətinin yaranması və inkişaf tarixi. Plan: 1. Qobelen sənətinin yaranması və inkişaf tarixi. 2. Qobelen- DTS təsviri sənətinin növü kimi. 3. Qobelen 60-70-ci illər. Mənbə [2,5,6]	2	
12	Mövzu № 12: Həsir toxuma sənəti. Plan: 1. Azərbaycanda həsirçiliyin tarixi. 2. Həsirin növləri və toxunma texnologiyası Mənbə [1,5,6]	2	
13	Mövzu № 13: Azərbaycan batika və kəlağayı sənəti. Plan: 1. Azərbaycan batika sənəti (İsti və soyuq batika) 2. Azərbaycan kəlağayısında "Buta" motivi. Mənbə [2,4]	2	
14	Mövzu №14: Azərbaycan tikmə sənəti və toxuculuq sənətində parça. Plan: 1. Azərbaycan tikmələrinin bədii xüsusiyyətləri və onların məzmunu. 2. Bədii tikmə nümunələrində rəng və ornament həlli. 3. Parçaların növ və xüsusiyyətləri. Mənbə [3,6]	2	
15	Mövzu № 15: Milli ornamentlərin xüsusiyyəti və dekorativ-tətbihi incəsənətdə tətbiqi sahələri. Plan: 1. Dekorativ tətbiqi sənətdə naxışın dili. 2. Ornamentlərin qurulmasında iştirak edən həndəsi fiqurlar və anlamları. 3. Dekorativ-tətbiqi incəsənətdə ornamental kompozisiyalarının qurulma prinsipləri. Mənbə [4,6]	2	
	Cəmi:	30 saat	

№	Tədris olunan mövzuların məzmunu	Saat	Tarix
		Seminar	
1	Mövzu № 1: Dekorativ tətbiqi sənətin öyrənilməsi tarixi.	2	
2	Mövzu № 2 : Dekorativ tətbiqi sənət növlərinin təsnifatı və kompozisiya xüsusiyyətləri. Mövzu №3 : Bədii keramika.	2	
3	Mövzu № 4: Bədii şüşə sənəti. Vitraj. Mövzu № 5 : Bədii metal sənəti.	2	
4	Mövzu № 6: Zərgərlik sənəti. Mövzu № 7: Ağacoyma sənətinin bədii işlənməsi.	2	
5	Mövzu № 8: Misgərlik sənəti. Mövzu №9: Azərbaycanda daşıqlama sənətinin tarixi və texnikası.	2	
6	Mövzu №10: Azərbaycan xalçaçılıq sənətinin bədii xüsusiyyətləri və Lətif Kərimovun rolu. Mövzu № 11: Qobelen sənətinin yaranması və inkişaf tarixi.	2	
7	Mövzu № 12: Həsir toxuma sənəti. Mövzu № 13: Azərbaycan batika və kəlağayı sənəti.	2	
8	Mövzu №14: Azərbaycan tikmə sənəti və toxuculuq sənətində parça. Mövzu № 15: Milli ornamentlərin xüsusiyyəti və dekorativ-tətbihi incəsənətdə tətbiqi sahələri.	1	
	Cəmi	15 saat	

XI. Fənn üzrə tələblər:

Dekorativ tətbiqi sənətin əsas anlayışı və prinsiplərini mənimsəməlidir. Azərbaycan xalq sənətləri xalçaçılıq, bədii tikmə, dulusçuluq, bədii metal, bədii şüşə, zərgərlik, daşoyma, ağacoyma, qobelen, batika sahələri ilə tanışlıq. Dekorativ tətbiqi sənət sahələrinin tarixi, xalqın həyatında rolu, adət ənənələrə təsiri haqqında məlumatlandırmaq. Bu sahələrdə istifadə olunan materiallar, emal üsulları, istifadəsi haqqında öyrənilməsi. Dekorativ tətbiqi sənət sahələrində rolu olan sənətkarları tanımaq, həyat və yaradıcılıqları haqqında bilgilərə sahiblənmək.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar
- təqdimat və müzakirə
- müstəqil iş/araşdırma

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV.. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

FTN 1. Tələbələr müxtəlif naxışları (Həndəsivari, bitgivari stilizə edilmiş formalı) təsvir etməyi öyrənirlər;

FTN 2. Müxtəlif əşyaların üzərini bəzədilməsində naxışların tətbiq edilməsini öyrənirlər;

FTN 3. Dekorativ kompozisiyalar üçün eskizlər hazırlamağı öyrənirlər;

FTN 4. Təsvi incəsənət fənnin dekorativ-tətbiqi sənət məşğələsinin tədrisi üçün əsas biliklər edirlər;

-Dekorativ-tətbiqi sənətin tarixi inkişaf mərhələlərini və milli xüsusiyyətlərini izah edə bilir.

-Müxtəlif dekorativ texnikaları (xalçaçılıq, keramika, şüşə, metal, taxta və s.) ayıra bilir və onların xüsusiyyətlərini izah edə bilir.

XV Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları

1. Qədim Azərbaycan el sənəti sahələrinin dekorativ tətbiqi sənətin tərkib hissəsi kimi meydana gəlməsi.
2. Orta əsrlərdə Azərbaycanda dekorativ-tətbiqi sənətin inkişafı.
3. Azərbaycanda dekorativ tətbiqi sənət sahələrinin müasir vəziyyətinin analizi.
4. Dekorativ-tətbiqi sənət növlərinin kompozisiya xüsusiyyətləri
5. Keramika nümunələrinin tarixinin müəyyən edilməsi.
6. Azərbaycan keramika məmulatları haqqında ümumi məlumat.
7. Dulusçuluqda istifadə olunan materiallar.
8. Bədii şüşə sahəsində yeni istiqamətlər.
9. Müasir dövrdə vitrajın tətbiqi.
10. Vitrajın qısa tarixi.

II Kollokvium sualları

1. Bədii metal məmulatlarının tarixinin müəyyənləşdirilməsi.
2. Bədii metalın emal üsulları.
3. Azərbaycanda metalışləmə sənəti
4. Azərbaycanda zərgərlik sənəti.
5. Zərgərliyin emal üsulları.
6. Zərgərlik nümunələrinin tərtibatında yeni istiqamətlər
7. DTS-də ağacoyma texnikası
8. Ağacoymada "şəbəkə" üsullu
9. Azərbaycanda misgərlik sənətinin inkişaf tarixi.
10. Lahıç misgərliyi

XVI. İmtahan sualları:

1. Qədim Azərbaycan el sənəti sahələrinin dekorativ tətbiqi sənətin tərkib hissəsi kimi meydana gəlməsi.
2. Orta əsrlərdə Azərbaycanda dekorativ-tətbiqi sənətin inkişafı.
3. Azərbaycanda dekorativ tətbiqi sənət sahələrinin müasir vəziyyətinin analizi.
4. Dekorativ-tətbiqi sənət növlərinin kompozisiya xüsusiyyətləri
5. Azərbaycan keramika məmulatları haqqında ümumi məlumat.
6. Dulusçuluqda istifadə olunan materiallar.
7. Müasir dövrdə vitrajın tətbiqi.

8. Bədii metal məmulatlarının tarixinin müəyyənləşdirilməsi.
9. Bədii metalın emal üsulları.
10. Azərbaycanda metalişləmə sənəti
11. Azərbaycanda zərgərlik sənəti.
12. Zərgərliyin emal üsulları.
13. Zərgərlik nümunələrinin tərtibatında yeni istiqamətlər
14. DTS-də ağacoyma texnikası
15. Ağacoymada “şəbəkə” üsullu
16. Azərbaycanda misgərlik sənətinin inkişaf tarixi.

17. Azərbaycanda daşıqlama sənətinin tarixi və texnikası.
18. Oyma və cizma texnikasının xüsusiyyətləri.
19. Mozaika texnikası.

20. Xalçaçılıq sənətinin inkişaf tarixi.
21. Xalçaçılıq məktəblərinin fərdi xüsusiyyətləri.
22. Azərbaycan xalça sənətinin elm sahəsi kimi öyrənilməsində Lətif Kərimovun rolu.
23. Qobelen sənətinin yaranması və inkişaf tarixi.
24. Qobelen- DTS təsviri sənətinin növü kimi.
25. Qobelen 60-70-ci illər.
26. Azərbaycanda həsirçiliyin tarixi.
27. Həsinin növləri və toxunma texnologiyası

28. Azərbaycan batika sənəti (İsti və soyuq batika)
29. Azərbaycan kəlağayısında “Buta” motivi

30. Azərbaycan tikmələrinin bədii xüsusiyyətləri və onların məzmunu.
31. Bədii tikmə nümunələrində rəng və ornament həlli.
32. Parçaların növ və xüsusiyyətləri.
33. . Dekorativ tətbiqi sənətdə naxışın dili.

34. Ornamentlərin qurulmasında iştirak edən həndəsi fiqurlar və anlamları.
35. Dekorativ-tətbiqi incəsənətdə ornamental kompozisiyaların qurulma prinsipləri.

“Dekorativ tətbiqi sənət” fənninin sillabusu 6001022 - “Təsviri İncəsənət müəllimliyi” ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus “Pedaqogika, psixologiya və incəsənət” kafedrasının 13 fevral 2026-cı il tarixli iclasında (protokol №06) müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir.

Fənn müəllimi:

m. F.A.Əlizadə

Kafedra müdiri:

dos. A.X.Əliyev